

RAPPORT

Solar carports: Van idee naar uitvoering

Fasering en stappenplan

Status: Definitief
Datum: 30 juli 2026

ENERGIE REGIO NOORD HOLLAND

Haskoning
Enhancing Society Together

HASKONING NEDERLAND B.V.

adres Contactweg 47

1014 AN Amsterdam

Netherlands

Mobility & Infrastructure

Trade register number: 56515154

telefoon +31 88 348 95 00

e-mail **info@haskoning.com**

website **www.haskoning.com**

Titel document: Solar carports: van idee naar uitvoering
Ondertitel: Fasering en stappenplan
Referentie: 1014 AN Amsterdam
Kenmerk –
Status: Definitief/0000
Datum: 30 juli 2026
Projectnaam: Versnellingsopgave solar carports
Projectnummer: BI4996-162-103

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden verveelvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. Haskoning Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van Haskoning Nederland B.V. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat. Dit document kan zijn opgesteld met behulp van kunstmatige intelligentie (AI); alle door AI gegenereerde inhoud is beoordeeld en gevalideerd door onze experts.

Inhoudsopgave

Inleiding en leeswijzer 4

Interactiviteit van dit document 6

Infographic 7

1. Initiatieffase 8

1.1 Publiekrechtelijk spoor 10

1.2 Privaatrechtelijk spoor 11

1.3 Financieel spoor 12

Resultaat aan het einde van de initiatieffase 13

2. Planvormingsfase 14

2.1 Publiekrechtelijk spoor 16

2.2 Privaatrechtelijk spoor 17

2.3 Financieel spoor 18

Resultaat aan het einde van de planvormingsfase 18

3. Ontwerpfase 20

3.1 Publiekrechtelijk spoor 22

3.2 Privaatrechtelijk spoor 22

3.3 Financieel spoor 23

Resultaat aan het einde van de ontwerpfase 23

4. Realisatiefase 24

4.1 Publiekrechtelijk spoor 26

4.2 Privaatrechtelijk spoor 26

4.3 Financieel spoor 26

Resultaat aan het einde van de realisatiefase 26

5. Exploitatiefase 28

5.1 Publiekrechtelijk spoor 30

5.2 Privaatrechtelijk spoor 30

5.3 Financieel spoor 30

Resultaat aan het einde van de exploitatiefase 30

Inleiding en leeswijzer

Dit document is een stappenplan voor de voorbereiding, ontwikkeling, realisatie en exploitatie van solar carports. Het document is met name bedoeld voor gemeenten. Vanuit de toetsende rol als bevoegd gezag, maar ook als zij zelf initiatiefnemer willen zijn door solar carports op parkeerterreinen in eigendom van de gemeente te realiseren.

De gemeente kan ook de komst van solar carports faciliteren door proactief het planologisch kader aan te passen. Daarop gaat dit document niet nader in. Hierover – en over tal van andere relevante onderwerpen voor de ontwikkeling van solar carports – kunt u meer lezen in de **Handreiking Zon-op-parkeren** van de provincie Noord-Holland.

Dit document is daarnaast bruikbaar voor marktpartijen en grondeigenaren die plannen hebben om een solar carport te bouwen. Bijvoorbeeld voor energiecoöperaties, energiegemeenschappen en bedrijven.

De procesbeschrijving is gemaakt op basis van de twee werksessies 'Samen aan de slag met solar carports' die zijn gehouden op dinsdag 3 maart en dinsdag 31 maart. Tijdens deze werksessies zijn we in gesprek gegaan met ervaringsdeskundigen over de uitdagingen waar zij tegenaan lopen en de oplossingsrichtingen die ze hebben bedacht.

- De sessie op dinsdag 3 maart ging voornamelijk over het proces om van eerste idee richting realisatie te gaan. Welke stappen moeten door wie worden gezet? Wat zijn belangrijke ijkpunten? En wie moeten er betrokken worden?
- De sessie op dinsdag 31 maart ging volledig over de financiële kant van solar carports. Welke elementen bepalen een sluitende business case? Aan welke knoppen kan worden gedraaid om de business case sluitend(er) te maken?

De inzichten uit de beide sessies zijn gebundeld in dit document.

Opbouw van dit document
Dit document is geschreven rondom de infographic op de volgende pagina. Kern van de infographic zijn de drie belangrijkste rollen bij het ontwikkelen van solar carports:

1. Gemeente als vergunningverlener (bevoegd gezag)
2. Gemeente als initiatiefnemer
3. Ontwikkelaar (als initiatiefnemer of als contractant van de gemeente als initiatiefnemer)

Bij elk initiatief voor solar carports zijn tenminste twee van de drie rollen betrokken.

Elk initiatief voor solar carports doorloopt in principe vijf fasen:

1. Initiatieffase
2. Planvormingsfase
3. Ontwerpfase
4. Realisatiefase
5. Exploitatiefase

Deze fasering vormt de hoofdstukindeling van dit document.

In elke fase moet op een aantal hoofdsporen acties worden ondernomen. De drie hoofdsporen waarop de acties/stappen vallen zijn:

- Publiekrechtelijk: ruimte, ontwerp, techniek en vergunningen
- Financieel: business case, subsidies en verkrijgen vermogen
- Privaatrechtelijk: aanbesteding, contractvorming, fiscaliteit en eigendom

Om naar de volgende fase te kunnen gaan, moet een aantal concrete resultaten zijn behaald. Door goed samen te werken in de verschillende rollen, is het makkelijker om resultaten te behalen en dus om solar carports te bouwen. Voor alle hoofdstukken geldt dat de paragraafindeling deze drie hoofdsporen volgt.

Interactiviteit van dit document
Dit document in opgesteld als interactieve pdf. Er staan in het document diverse links die kunnen worden aangeklikt om snel naar het relevante hoofdstuk te gaan. Daarnaast geldt dat voor elk van de drie rollen (gemeente als vergunningverlener, gemeente als initiatiefnemer en ontwikkelaar) een verschillende laag is aangemaakt, die kan worden 'aan' of 'uit' gezet. Deze interactiviteit maakt het mogelijk om enerzijds snel en gemakkelijk voor de eigen rol in beeld te krijgen welke acties in welke fase relevant zijn, maar anderzijds ook om te begrijpen welke acties van de andere rollen worden verwacht.

- Om deze lagen te kunnen zien moet er worden geklikt op dit icoontje:
- Deze staat rechtsboven in het venster van dit document. Vervolgens kan er een menu worden geopend door op het > pijltje onder de kop "Layers" the klikken:

- Daarna is een lijst te zien met de verschillende lagen. Deze kunnen aan en uit worden gezet door op de aankruisvakjes te klikken. Deze zien er zo uit:

Om terug te gaan naar de infographic kan er altijd op deze knop geklikt worden onder aan de pagina:

Om gebruik te maken van de interactieve functies moet de pdf in "Adobe Acrobat" (betaalde applicatie) of "Adobe Acrobat Reader'' (gratis applicatie) te worden geopend. "Adobe Acrobat Reader" kan worden gedownload via deze **link**. Andere pdf viewers ondersteunen mogelijk niet alle functies van dit document.

ENERGIE REGIO NOORD HOLLAND

Haskoning
Enhancing Society Together

INITIATIEFFASE | PLANVORMINGSFASE | ONTWERPFASE | REALISATIEFASE | EXPLOITATIEFASE

PUBLIEKRECHTELIJK

- ONTWERP
- RUIMTE
- TECHNIEK
- VERGUNNINGEN

Interne organisatie regelen
Verkenning van aandachtspunten
Ga na welke wet- /regelgeving en welk beleid van toepassing is
Stakeholder- en omgevingsanalyse
Voorbereiden documenten t.b.v. principeverzoek
Eventueel: Eerste participatieronde met omgeving
Toetsing documenten principeverzoek
Principeverzoek afdoond
Opstellen Programma van Eisen
Werk een participatieplan uit
Werk stoppelstukken verder uit
Voer een vergunningencheck uit
Werk het schetsontwerp verder uit
Participatie met de omgeving
Voorbereiden vergunningsaanvraag in concept
Optioneel: Tussentijdse toets
Optioneel: Verwerken tussentijdse toets
Uitvoeren ontwerp en opstellen vergunningsaanvraag
Opstellen concept vergunningen aanvraag
Maak afspraken over de/de vergunningsaanvraag en leveranciers
Aanvragen ruimtelijke toestemmingen
Beoordeling van de vergunningsaanvraag
Indien nodig: Pas de vergunningsaanvraag aan n.a.v. de beoordeling
Verlenen van de vergunning(en)
Bezwaar- en beroepstermijn
Vergunningen verleend
Vergunning onherroepelijk
Start realisatie werkzaamheden
Realisatieproces
Publiekrechtelijke stappen volgens gemaakte afspraken
Evalueer ingrepen bij gebleken
Oplevering
Monitoren & evalueren van gemaakte afspraken

PRIVAATRECHTELIJK

- AANBESTEDING
- CONTRACTEN
- EIGENDOM
- FISCALITEIT
- VERZEKERINGEN

Ga na welk soort grondeigenaar is
Inventariseer het grondeigenaarschap
Breng welke ontwikkelstrategie(ën) van toepassing zijn in
Voer gesprekken met mogelijke afnemer(s) voor de op te wekken ethoom
Ga na welk aanbestedingsbeleid de gemeente hanteert
Verken de mogelijke contractvorm(en) die strategie(ën) voor op te wekken ethoom
Werk de ontwikkel- en contractstrategie uit t.b.v. principeverzoek
Inzien de initiatiefnemer niet de grondeigenaar is: intentieovereenkomst met grondeigenaar
Ontwikkelstrategie bepaald & contractvorm(en) bepaald
Opstellen Nota van Uitgangspunten
Bereid aanbestedingstraject intern voor
Maak afspraken over afpalen, recht van opstal en andere zakelijke rechten
Stel een plan op voor invulling van lokaal eigendom
Stel een aanbestedingskalender op
Maak contractuele afspraken afnemers
Werk afspraken uit tot een Afnieuwe Overeenkomst
Aanbesteding & contractering verricht
Opstellen bestek
Vraag (een aanvulling aan bij) de netbeheerder
Doorloop de aanbestedingsprocedure
Sluiten overeenkomst met grondeigenaar
Organiseer de benodigde verzekeringen
Organiseren lokaal eigendom
Sluit contracten met afnemers
Leg eigendomsrechten en fiscale afspraken vast
Opstellen beheer- en exploitatieovereenkomst
Aanbesteding & contractering volmaakt
Privaatrechtelijke stappen volgens gemaakte afspraken
Eigendom, beheer en onderhoud zijn geregeld
Oplevering
Start beheer en onderhoud overeenkomstig de gemaakte afspraken
Evalueer de samenwerking en afspraken

FINANCIEEL

- AFNAME
- BUSINESS CASE
- SUBSIDIES
- VERMOGEN

Verken afnamemogelijkheden
Inventarisatie beschikbaar budget
Maak eerste schets financiële haalbaarheid
Inventariseer subsidiemogelijkheden
Bepaal financiële haalbaarheid
Inschatting financiële haalbaarheid positief
Bereid fiscale aspecten voor
Bereid investeerdersrang voor de investering voor
Bereid subsidieaanvragen voor en vraag subsidie aan
Werk de business case verder uit
Werk de business case verder uit en stel vast of het project financieel haalbaar is
Business case is sluitend
Organiseren inzicht vermogen en vreemd vermogen
Definitief maken business case
Vastleggen van financiële afspraken in contracten
Financiering gerrmeld
Zorg dat aansluiting- en/of opslag-faciliteiten gereed zijn
Financiële stappen volgens gemaakte afspraken
Kosten voor realisatie zijn gemaakt
Oplevering
Monitor de financiële prestaties

PROJECT WENSELIJK | PROJECT HAALBAAR | PROJECT VERGUNBAAR | PROJECT GEREALISEERD | PROJECT GEËXPLOITEERD

1 Initiatieffase

In de initiatieffase wordt de wenselijkheid van het project vastgesteld. Zo worden de relevante beleidskaders, waaronder de omgevingsvisie en het omgevingsplan, in beeld gebracht en wordt een stakeholder- en omgevingsanalyse uitgevoerd. Ook wordt een eerste verkenning van de financiële haalbaarheid, potentiële afnemers van de opgewekte elektriciteit en toepasselijke subsidieregelingen uitgevoerd. Een belangrijk ijkpunt in deze fase is de afstemming met de gemeente die – wanneer het project wenselijk is - leidt tot een positief principeverzoek. Per gemeente kan het verschillen of er vóór de indiening van het principeverzoek nog een intaketafel plaatsvindt.

Voor deze fase gelden geen wettelijk vastgelegde termijnen. De doorlooptijd is afhankelijk van lokale procedures en de mate waarin de aangeleverde informatie volledig en zorgvuldig is voorbereid.

ENERGIE REGIO NOORD HOLLAND

Haskoning
Enhancing Society Together

INITIATIEFFASE

PUBLIEKRECHTELIJK

- ONTWERP
- RUIMTE
- TECHNIEK
- VERGUNNINGEN

Interne organisatie regelen
Verkenning van aandachtspunten
Ga na welke wet-/regelgeving en welk beleid van toepassing is
Stakeholder- en omgevingsanalyse
Voorbereiden documenten t.b.v. principeverzoek
Eventueel: Eerste participatieronde met omgeving
Toetsing documenten principeverzoek
Principeverzoek akkoord

PRIVAATRECHTELIJK

- AANBESTEDING
- CONTRACTEN
- EIGENDOM
- FISCALITEIT
- VERZEKERINGEN

Ga na wie de grondeigenaar is
Indien niet zelf grondeigenaar: ga in gesprek met de grondeigenaar
Bepaal welke ontwikkelstrategie(ën) van toepassing is/zijn
Voer gesprekken met mogelijke afnemer(s) voor de op te wekken stroom
Ga na welk aanbestedingsbeleid de gemeente hanteert
Verken de mogelijke contracterings-strategieën voor op te wekken stroom
Werk de ontwikkel- en contracterings-strategie uit t.b.v. principeverzoek
Indien de initiatiefnemer niet de grondeigenaar is: tekenen intentieovereenkomst met grondeigenaar
Ontwikkelstrategie bepaald & contracteringsstrategie bepaald

FINANCIEEL

- AFNAME
- BUSINESS CASE
- SUBSIDIES
- VERMOGEN

Verken afnamemogelijkheden
Inventarisatie beschikbaar budget
Maak eerste schets financiële haalbaarheid
Inventariseer subsidiemogelijkheden
Bepaal financiële haalbaarheid
Inschatting financiële haalbaarheid positief.

PROJECT WENSELIJK

1.1 Publiekrechtelijk spoor

1. **Interne organisatie regelen**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

   Wanneer de gemeente actief solar carports wil ontwikkelen, is het van belang om de relevante afdelingen in een vroeg stadium te betrekken. Welke afdelingen relevant zijn is afhankelijk van de exacte locatie, maar het gaat in ieder geval om:

   • Ruimtelijke ordening / ontwikkeling
   • Stedenbouw
   • Welstand
   • Grondzaken
   • Verkeer/parkeren
   • Beheer en onderhoud (bij locaties op gemeentelijke grond)
   • Financiën (bij locaties op gemeentelijke grond)
   • Juridische zaken

   Daarnaast is het aanbevelenswaardig om een dedicated projectleider voor de ontwikkeling aan te wijzen en een projectteam in te richten.

2. **Verkenning van aandachtspunten**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Het is van belang dat een initiatiefnemer in een vroegtijdig stadium inventariseert welke risico's en kansen er gepaard gaan met de realisatie van solar carports. Denk bijvoorbeeld aan: aansluitings- en afnamemogelijkheden (incl. netcongestie), ruimtelijke inpassing, verkeer (doorstroming), kansen voor verbetering ruimtelijke kwaliteit, uiterlijk, mogelijke belanghebbenden, weerstand vanuit de omgeving en ecologie.

3. **Ga na welke wet-/regelgeving en welk beleid van toepassing is**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Houd rekening met alle relevante wet- en regelgeving en al het vigerende beleid op de betreffende locatie. Inventariseer welke aandachtspunten hier (verder) uit volgen. Regelgeving en beleidsdocumenten waarin doorgaans relevante aandachtspunten zijn opgenomen, omvatten onder meer (niet-uitputtend):

   • Besluit activiteiten leefomgeving (Bal), Besluit bouwwerken leefomgeving (Bbl) en Besluit kwaliteit leefomgeving (Bkl)
   • Omgevingsvisie
   • Omgevingsplan
   • (Gebiedsgerichte) Omgevingsprogramma's
   • Welstandsnota
   • Bij locaties in of grenzend aan landelijk gebied: provinciaal beleid
   • Bij locaties in beschermde stads-/dorpsgezichten: de gebiedsomschrijvingen van het betreffende beschermde stads-/dorpsgezicht

4. **Voer een stakeholder- en omgevings-analyse uit**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Maak – voor zover dat nog niet gedaan is– een overzicht van alle mogelijk relevante stakeholders en ontwikkelingen in de omgeving:

   • Stakeholders: Omwonenden, omliggende bedrijven, nutsbedrijven, waterschap, belangenorganisaties, energiegemeenschap, energiecoöperatie, andere mogelijke afnemers, etc.
   • Ontwikkelingen in de omgeving: herinrichtingsplannen, nieuwe infra, netuitbreiding, etc.

5. **Voorbereiden documenten t.b.v. principeverzoek (en eventueel intaketafel)**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Het is gebruikelijk dat een initiatief voor een solar carport eerst via een principeverzoek bij de gemeente wordt neergelegd. Soms (met name als het een complex project betreft) wordt er daarvoor nog een intaketafel (ook wel: omgevingstafel) gehouden.

   Voordat een initiatief kenbaar wordt gemaakt aan de gemeente, is het nuttig om in ieder geval de volgende zaken voor te bereiden, naast de stakeholder- en omgevingsanalyse:

- *Analyse van afnamemogelijkheden*
- *Eerste ruimtelijke schetsuitwerking*
- *Overzicht van benodigde milieuonderzoeken*

6. **Eventueel: Eerste participatieronde met omgeving**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   In sommige gevallen wil de gemeente al bij het indienen van het principeverzoek weten hoe de directe omgeving naar het initiatief kijkt. Maak in dat geval een ronde langs de stakeholders in de directe omgeving van het initiatief en stel een kort verslag van de gespreksronde op.

- **Toetsen documenten t.b.v. principeverzoek en/of intaketafel**
  Aandachtspunt voor: 1. Overheid als bevoegd gezag

  Het principeverzoek van de initiatiefnemer / ontwikkelaar wordt getoetst door de gemeente. De gemeente moet daarbij rekening houden met provinciaal beleid. Vraag zonodig om advies van de betreffende instanties.
  Kiest de gemeente voor een uitgebreidere procedure waarbij eerst een intake-/omgevingstafel wordt georganiseerd? Dan kan naar aanleiding daarvan worden gevraagd om de ingediende documenten aan te scherpen voordat de toets plaatsvindt.

- **Indien van toepassing: Intaketafel**
  Aandachtspunt voor: 1. Overheid als bevoegd gezag, 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

  Wanneer de gemeente kiest voor een uitgebreider traject met een intake-/omgevingstafel, wordt hier het initiatief besproken en wordt bepaald of het initiatief wenselijk is.

7. **Indien van toepassing: Voorbereiden documenten t.b.v. principeverzoek o.b.v. feedback documenten intaketafel**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Is er sprake van een intaketafel? Dan kan op basis van de intaketafel worden gevraagd om het initiatief verder uit te werken of aan te scherpen. Eventuele feedback wordt in dat geval verwerkt in de documenten, die zo verder uitgewerkt worden tot een principeverzoek. Indiening van het principeverzoek gebeurt doorgaans via het Omgevingsloket.

8. **Toetsing documenten principeverzoek en – bij positief oordeel– positief principeverzoek**
   Stap voor: 1. Overheid als bevoegd gezag

   De gemeente toetst de ingediende documenten: er wordt nagegaan of er wordt voldaan aan beleidsvoorschriften en of eventuele eerdere feedback is meegenomen in het initiatief. Aan het einde van dit traject oordeelt de gemeente met een collegebesluit of het initiatief wenselijk is of niet.

1.2 Privaatrechtelijk spoor

1. **Ga na wie grondeigenaar is op de locatie**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Het is belangrijk om te bepalen wie eigenaar is van de grond op de beoogde locatie. De grondeigendomssituatie bepaalt in hoge mate de mogelijke ontwikkelstrategieën voor de locatie: de gemeente kan wanneer zij niet zelf grondeigenaar is, geen actieve rol spelen bij de ontwikkeling van solar carports zonder medewerking van de grondeigenaar. Meer informatie over de ontwikkelstrategieën die de gemeente kan volgen, is te vinden in de **Handreiking Zon-op-parkeren.**

   Het Kadaster beschikt over de benodigde gegevens.

2. **Indien niet zelf grondeigenaar: ga in gesprek met de grondeigenaar**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

Is de gemeente initiatiefnemer, maar niet zelf grondeigenaar? Dan moet de gemeente vroegtijdig in gesprek treden met de grondeigenaar om na te gaan of deze interesse heeft in de ontwikkeling van solar carports. Zo ja, dan kan de gemeente actief-publiekrechtelijk de ontwikkeling van solar carports stimuleren.

Is een andere partij dan de gemeente initiatiefnemer en niet zelf grondeigenaar? Dan moet de initiatiefnemer afspraken maken met de grondeigenaar om na te gaan of zij gezamenlijk willen optrekken bij de ontwikkeling van solar carports.

3. **Bepaal welke ontwikkelstrategie(ën) van toepassing is/zijn**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

Afhankelijk van de eigendomssituatie kan een gemeente die actief de ontwikkeling van solar carports nastreeft verschillende ontwikkelstrategieën hanteren: publiekrechtelijk en privaatrechtelijk. Meer hierover is te lezen in hoofdstuk 7 van de **Handreiking zon-op-parkeren** van de provincie Noord-Holland.

4. **Voer gesprekken met mogelijke afnemer(s) voor de op te wekken stroom**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

Is directe levering aan het elektriciteitsnet niet mogelijk? En is er geen sprake van directe afname (zelflevering)? Dan is het van belang om gesprekken met mogelijke afnemers van de op te wekken elektriciteit te organiseren, om te bepalen of het verbruikspatroon en de inkoopprijs van stroom passen bij mogelijke afnemers. Is er geen match? Dan kan een koppeling met laadpalen mogelijk interessant zijn.
Ook kan er worden onderzocht of opslag van energie met een batterij kansrijk is. Een batterij kan de business case kwetsbaar maken. Wanneer er passende afzetmogelijkheden zijn, kan een batterij de business case echter ook versterken.

5. **Ga na welk aanbestedingsbeleid de gemeente hanteert**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

Is de gemeente zelf grondeigenaar? En wil zij actief de ontwikkeling van solar carports stimuleren door de grond ter beschikking te stellen aan een derde partij? Dan moet een locatie vrijwel altijd aanbesteed worden . Hiervoor is het van belang om inzichtelijk te hebben welk aanbestedingsbeleid er wordt gehanteerd door de gemeente.

6. **Verken de mogelijke contracteringsstrategieën voor op te wekken stroom**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

Is er geen sprake van eigen afname? Dan dient/dienen er (een) contract(en) te worden afgesloten met de afnemende partij(en). Hiervoor zijn meerdere mogelijkheden, afhankelijk van wie de stroom gaat afnemen (coöperatie, bedrijf, elektriciteitsnet, etc.)

7. **Werk de ontwikkel- en contracteringsstrategie uit t.b.v. principeverzoek**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

Oordeelt de gemeente dat het project wenselijk is n.a.v. de Intaketafel? Dan is een uitwerking van de ontwikkelstrategie (wanneer de overheid zelf initiatiefnemer is) en de contracteringsstrategie wenselijk voor het principeverzoek. Hierin wordt stap voor stap uitgewerkt hoe de gemeente het project privaatrechtelijk wil ontwikkelen en aanbesteden.

8. **Indien de initiatiefnemer niet de grondeigenaar is: tekenen intentieovereenkomst met grondeigenaar**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

Is de (publiek dan wel private) initiatiefnemer niet de grondeigenaar op de beoogde locatie? Dan is het van belang dat er een intentieovereenkomst wordt gesloten tussen de grondeigenaar en de initiatiefnemer, waarmee bekrachtigd wordt dat beide partijen de intentie hebben een initiatief verder te ontwikkelen.

1.3 Financieel spoor

1. **Verken afnamemogelijkheden voor de op te wekken elektriciteit**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

Een project is alleen kansrijk als de op te wekken stroom kan worden afgenomen. In sommige gevallen kan dit door een aansluiting op het elektriciteitsnet te realiseren. Neem hiervoor contact op met de netbeheerder.
Vaak is er echter sprake van netcongestie. In dat geval kan directe afname (door de initiatiefnemer zelf of door een derde partij) of opslag een mogelijkheid zijn. De mogelijkheden daarvoor zijn sterk afhankelijk van het afnameprofiel van de beoogde afnemer(s), de huidige en mogelijke inkoopprijs voor elektriciteit en de financiële mogelijkheden van de initiatiefnemer. De afnamemogelijkheden zijn daarom bepalend voor een positieve business case.

2. **Inventarisatie beschikbaar budget**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

Wanneer de gemeente initiatiefnemer is en zelf middelen ter beschikking stelt voor de realisatie van solar carports, moet hiervoor door de raad een besluit worden genomen over de hoogte van het bedrag en de eventuele voorwaarden.

3. **Maak een eerste schets van de financiële haalbaarheid**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar en evt. 2: Overheid als initiatiefnemer (is afhankelijk van ontwikkelstrategie)

Afhankelijk van de afnamemogelijkheden kan een eerste ruwe opzet voor de business case worden gemaakt. Door in een vroegtijdig stadium scherp te hebben aan welke 'knoppen men kan draaien' om de financiële haalbaarheid te beïnvloeden, kan tijdig worden bepaald of een initiatief kansrijk is of niet.

4. **Inventariseer subsidiemogelijkheden**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

Veel duurzame energieprojecten komen in aanmerking voor subsidies, om zo de haalbaarheid te vergroten. Landelijke subsidies betreffen o.a. de SDE++-regeling en de SCE-regeling. In sommige gemeenten en provincies bestaan bovendien aanvullende subsidiemogelijkheden voor solar carports. In Noord-Holland is er bijvoorbeeld de subsidieregeling **Circulair Zonparkeren**

5. **Bepaal of het project potentieel financieel haalbaar is**
Stap voor: 2: Overheid als initiatiefnemer en 3: Ontwikkelaar

De afname- en subsidiemogelijkheden zijn de belangrijkste factoren bij het bepalen of project financieel haalbaar is. Blijkt een project na inventarisatie van afname- en subsidiemogelijkheden niet financieel haalbaar te maken? Dan is het project niet kansrijk.

Resultaat aan het einde van de initiatieffase
Aan het einde van deze fase is helder of het project **wenselijk** is. In dat geval is het volgende bereikt op de hoofdsporen:

- Publiekrechtelijk spoor: Principeverzoek akkoord door bevoegd gezag.
- Privaatrechtelijk spoor: Contracterings- en ontwikkelstrategie zijn bepaald, en opgenomen in een intentieovereenkomst.
- Financieel spoor: Financiële haalbaarheid op hoofdlijnen positief beoordeeld.

2 Planvormingsfase

In de planvormingsfase wordt het initiatief uitgewerkt tot een concreet, bestuurlijk en financieel haalbaar plan. Gemeenten stellen – als zij de initiatiefnemer zijn - een Programma van Eisen op en organiseren participatie met de omgeving. Wanneer een private ontwikkelaar de initiatiefnemer is, moet hij/zij zelf het participatieproces uitvoeren. Op basis hiervan wordt een eerste ontwerp opgesteld en worden benodigde onderzoeken uitgevoerd voor de vergunningaanvraag.

Parallel hieraan worden privaatrechtelijke afspraken voorbereid, zoals grondgebruik, aanbesteding en stroomafname, en wordt de businesscase verder uitgewerkt. Subsidieaanvragen, waaronder eventuele SDE- of SCE-regelingen, kennen formele openstellings- en beslistermijnen en vereisen tijdige voorbereiding.

Aan het einde van deze fase is vastgesteld of het project haalbaar is en kan worden doorgegaan naar vergunningverlening en contractering.

ENERGIE REGIO NOORD HOLLAND

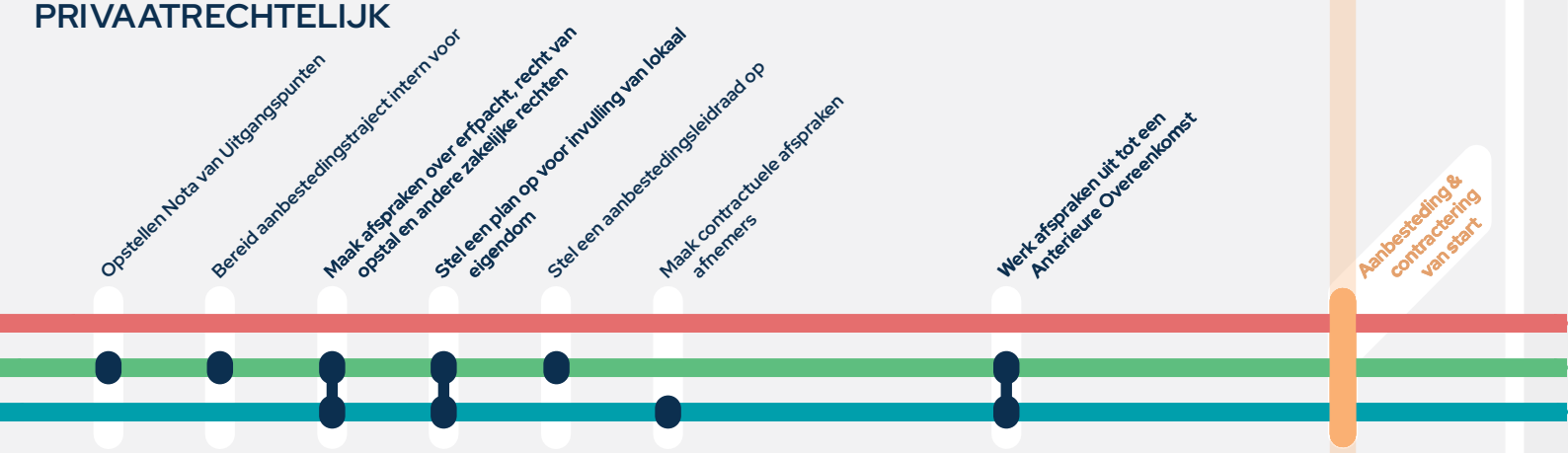
Haskoning
Enhancing Society Together

PLANVORMINGSFASE

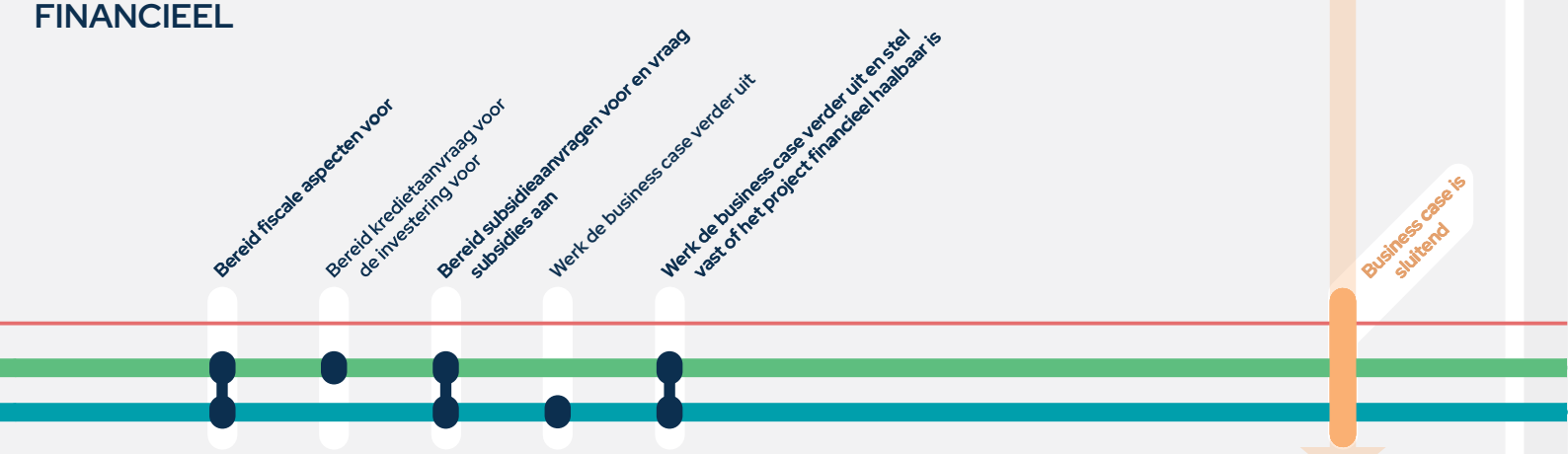
PUBLIE KRECHTELIJK

PRIVAATRECHTELIJK

FINANCIEEL

PROJECT HAALBAAR

2.1 Publiekrechtelijk spoor

1. **Opstellen Programma van Eisen (PvE)**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

   Wanneer de gemeente initiatiefnemer is op een bepaalde locatie en de solar carport wil laten ontwikkelen door een andere partij, dan stelt de gemeente een Programma van Eisen op. Hierin staan criteria waaraan het initiatief moet voldoen. Een voorbeeld van een PvE is **hier** te vinden.

2. **Werk een participatieplan uit**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Werk vervolgens op basis van de stakeholder- en omgevingsanalyse een participatieplan uit. Hierin wordt omschreven welke stakeholders op welke manier en wanneer worden betrokken.

3. **Werk koppelkansen verder uit**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De geïdentificeerde koppelkansen worden verder uitgewerkt, idealiter samen met de relevante stakeholders en/of de omgeving. Verwerk kansen zoveel als mogelijk in de uitwerking van het initiatief; dit verhoogt draagvlak en maakt het project kansrijker.

4. **Voer een vergunningenscan uit**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Maak een overzicht van alle benodigde vergunningen en toestemmingen om de solar carport(s) te ontwikkelen. Zo wordt scherp welke aanvullende onderzoeken moeten worden uitgevoerd en welke aandachtspunten er van belang zijn bij keuzes rondom dimensionering, materialisering, etc. Het is aan te bevelen de vergunningenscan te laten toetsen op volledigheid door de gemeente.

5. **Participatie met de omgeving uitvoeren en meenemen in plannen**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Zeker bij initiatieven in openbaar gebied en/of waar veel anderen op uitkijken is het van belang de omgeving goed te betrekken en hen te laten meedenken over de uitwerking van het initiatief. Dit is ook verplicht vanuit de Omgevingswet.

6. **Werk het schetsontwerp verder uit**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar en evt. 2. Overheid als initiatiefnemer (is afhankelijk van ontwikkelstrategie)

   Op basis van de koppelkansen, participatie en eisen vanuit vergunningen en toestemmingen kan de eerste ruimtelijke schetsuitwerking worden uitgewerkt tot een schetsontwerp, om te voldoen aan het Programma van Eisen. Indien mogelijk worden hier ook keuzes in opgenomen t.a.v. materialisering en dimensionering.

7. **Voorbereiden vergunningsaanvraag in concept**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Afhankelijk van de resultaten van de vergunningenscan werkt de initiatiefnemer de vergunningaanvraag of -aanvragen in concept uit. Hierbij hoort ook het (laten) uitvoeren van de benodigde milieuonderzoeken, bijvoorbeeld rondom natuur/ecologie, bodem, water en archeologie. Het is belangrijk dit tijdig te organiseren, zodat onderzoeken die door externe bureaus moeten worden uitgevoerd kunnen worden uitgevraagd.

8. **Optioneel: Uitvoeren tussentijdse toets door bevoegd gezag**
   Stap voor: 1: Overheid als bevoegd gezag, 3. Ontwikkelaar en evt. 2. Overheid als initiatiefnemer (is afhankelijk van ontwikkelstrategie)

   Het bevoegd gezag, de initiatiefnemer en de ontwikkelaar kunnen, bijvoorbeeld in het geval van complexe projecten, ervoor kiezen om een tussentijdse toets uit te voeren om te bepalen of een initiatief werkelijk

vergunbaar kan zijn. Hiervoor dient de ontwikkelaar een nadere uitwerking van het initiatief op te stellen.
Het bevoegd gezag toetst de documenten voor de tussentijdse toets op de criteria zoals die ook voor een vergunningaanvraag gelden.

9. **Uitwerken ontwerp en opstellen vergunningaanvraag (incl. onderzoeken)**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De ontwikkelaar werkt op basis van het principeverzoek, de vergunningenscan en het participatieproces het initiatief verder uit tot een vergunningaanvraag (inclusief ontwerp), waarin technische specificaties en onderbouwende (milieu)onderzoeken zijn opgenomen. Is er sprake van een BOPA-procedure? Dan moet in de aanvraag van de vergunning worden gemotiveerd waarom de realisatie van solar carports het afwijken van de planologische regels rechtvaardigt.

   Is er een tussentijdse toets uitgevoerd? Dan moeten de resultaten daarvan ook in de aanvraag worden meegenomen. Het indienen van de vergunningaanvraag gebeurt via het Omgevingsloket.

2.2 Privaatrechtelijk spoor

1. **Opstellen Nota van Uitgangspunten**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

   In de Nota van Uitgangspunten stelt de gemeente de kaders voor samenwerking en contractering vast. Te denken valt aan de rollen, verantwoordelijkheden en de gewenste contractvorm(en). Dit document vormt de basis voor het aanbestedingstraject.

2. **Bereid aanbestedingstraject intern voor met de afdeling grondzaken en de inkoopafdeling**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

   Als de Nota van Uitgangspunten is vastgesteld, wordt het aanbestedingstraject intern voorbereid door een team van juristen en de inkoopafdeling. Wanneer er grondtransacties plaatsvinden, moet ook de afdeling Grondzaken betrokken worden. Er wordt bepaald welke procedure wordt gevolgd en welke selectie- en gunningscriteria worden gehanteerd.

3. **Maak afspraken over erfpacht, recht van opstal en andere zakelijke rechten**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar (evt. met hulp van 2. Overheid als initiatiefnemer)

   Het is belangrijk om - wanneer grondeigenaar en initiatiefnemer niet dezelfde partij zijn - afspraken te maken over het gebruik van de grond, bijvoorbeeld via erfpacht of een recht van opstal. Deze afspraken zijn essentieel om het project juridisch mogelijk te maken en moeten aansluiten bij de looptijd van de exploitatie.

4. **Stel een plan op voor invulling van lokaal eigendom o.b.v. de eisen, wensen en mogelijkheden**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   In het Klimaatakkoord is afgesproken dat er een inspanningsverplichting is om bij duurzame projecten tenminste 50 procent lokaal eigendom te vragen. Verschillende gemeenten geven hieraan op verschillende wijze invulling. Raadpleeg de gemeente voor het specifieke beleid en werk op basis hiervan een plan uit om lokaal eigendom in te vullen.

5. **Stel een aanbestedingsleidraad op, afgestemd op de locatie**
Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

   Op basis van de gemaakte afspraken stelt de gemeente (inkoop en juristen) een aanbestedingsleidraad op, die met marktpartijen wordt gedeeld volgens de wettelijke procedures.

6. **Maak contractuele afspraken met de beoogde afnemer(s) van de stroom**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Vervolgens moeten er contracten worden gesloten met partijen die de opgewekte elektriciteit gaan afnemen. In deze overeenkomsten worden prijs, volume en looptijd vastgelegd, zodat de inkomstenstroom voldoende zekerheid biedt voor de verdere ontwikkeling.

7. **Werk afspraken uit tot een anterieure overeenkomst**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   De gemaakte afspraken worden – wanneer de initiatiefnemer en de ontwikkelaar niet dezelfde partij zijn – uitgewerkt tot een Anterieure Overeenkomst. Hiermee committeren de ontwikkelaar en de grondeigenaar zich aan de afspraken.

2.3 Financieel spoor

1. **Bereid fiscale aspecten voor met een jurist**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   Voordat de vergunningaanvraag wordt ingediend, moeten er fiscale afspraken, bijvoorbeeld over het moment van de eigendomsoverdracht, worden gemaakt tussen de grondeigenaar en de initiatiefnemer. Raadpleeg hiervoor een fiscaal jurist.

2. **Bereid kredietaanvraag voor de investering voor**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

   Wanneer de gemeente initiatiefnemer is, moet er een kredietaanvraag voor de investering door de gemeente worden voorbereid. Hiervoor is meestal een raadsbesluit nodig.

3. **Bereid subsidieaanvragen voor en vraag subsidies aan**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   In deze fase worden de eerder geïnventariseerde subsidieaanvragen voorbereid, zoals SDE++ of SCE. Deze subsidies kunnen een belangrijke bijdrage leveren aan de financiële haalbaarheid, maar stellen ook specifieke eisen aan het project.

4. **Werk de business case verder uit o.b.v. gesprekken met de beoogde afnemer(s)**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De business case wordt in deze fase verder uitgewerkt en verfijnd. Investeringen, exploitatiekosten, subsidies en opbrengsten worden doorgerekend. Hierbij worden verschillende scenario's geanalyseerd. Dit geeft inzicht in de gevoeligheid van het project voor veranderingen in bijvoorbeeld energieprijzen of afnameprofielen.

5. **Werk de business case verder uit en stel vast of het project financieel haalbaar is**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Aan het einde van deze fase moet duidelijk zijn of de solar carports financieel haalbaar zijn.

Resultaat aan het einde van de planvormingsfase
Aan het einde van deze fase is helder of het project **haalbaar** is. In dat geval is het volgende bereikt op de hoofdsporen:

- Publiekrechtelijk spoor: Vergunningaanvraag en ontwerp zijn opgesteld
- Privaatrechtelijk spoor: Contractering (met afnemer) en aanbesteding (indien van toepassing) kan beginnen, eventueel via Anterieure Overeenkomst
- Financieel spoor: Financiële haalbaarheid is vastgesteld (positieve business case)

3 Ontwerpfase

De ontwerpfase staat in het teken van het definitieve ontwerp en de formele vergunningverlening. De vergunningaanvraag wordt ingediend via het Omgevingsloket en door de gemeente beoordeeld.

Op grond van de Omgevingswet geldt in principe een beslistermijn van acht weken voor de reguliere procedure, met de mogelijkheid tot eenmalige verlenging met zes weken.

In deze fase worden ook alle privaatrechtelijke overeenkomsten gesloten en wordt de financiering definitief georganiseerd. Afspraken over de looptijd van de vergunning en het einde van de gebruiksperiode worden expliciet vastgelegd.

ENERGIE REGIO NOORD HOLLAND

Haskoning
Enhancing Society Together

ONTWERPFASE

PUBLIEKRECHTELIJK

Maak afspraken over einde van vergunningtermijn en levensduur

Aanvragen ruimtelijke toestemmingen

Beoordeling van de vergunningaanvraag

Indien nodig: Pas de vergunningaanvraag aan n.a.v. de beoordeling

Verlenen van de vergunning(en)

Bezwaar- en beroepstermijn

Vergunningen verleend

PRIVAATRECHTELIJK

Opstellen bestek

Vraag een aansluiting aan bij de netbeheerder

Doorloop de aanbestedingsprocedure

Sluiten overeenkomst met grondeigenaar

Organiseer de benodigde verzekeringen

Organiseren lokaal eigendom

Sluit contracten met afnemers

Leg eigendomsrechten en fiscale afspraken vast

Opstellen beheer- en exploitatieovereenkomst

Aanbesteding & contractering voltooid

FINANCIEEL

Organiseren eigen vermogen en vreemd vermogen

Definitief maken business case

Vastleggen van financiële afspraken in contracten

Financiering gereed

3.1 Publiekrechtelijk spoor

1. **Maak afspraken over einde van vergunningtermijn en levensduur**
   Stap voor: 1. Overheid als bevoegd gezag; 2. Overheid als initiatiefnemer; 3. Ontwikkelaar

   De initiatiefnemer en de gemeente maken in deze fase afspraken over wat er moet gebeuren nadat de vergunde termijn en/ of de levensduur van de solar carports zijn verstreken. Bijvoorbeeld of de installaties kunnen blijven staan en, wanneer dat niet het geval is, wie verantwoordelijk is voor het verwijderen ervan.

2. **Aanvragen ruimtelijke toestemmingen**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer; 3. Ontwikkelaar

   De initiatiefnemer en/of ontwikkelaar dienen de vergunningaanvraag in via het Omgevingsloket. Let erop dat alle benodigde documenten compleet en definitief zijn.

3. **Beoordeel de vergunningaanvraag op het Omgevingsloket**
   Stap voor: 1: Overheid als bevoegd gezag

   Afhankelijk van omgevingsplan: betrek College van B&W en/of de gemeenteraad

4. **Indien nodig: Pas de vergunningaanvraag aan n.a.v. de beoordeling**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Missen er nog aspecten in de vergunningaanvraag? Dan dient de ontwikkelaar die aanpassingen door te voeren in de aanvraag.

5. **Verlenen van de vergunning(en)**
   Stap voor: 1: Overheid als bevoegd gezag

   Na goedkeuring worden de benodigde vergunningen verleend. Houd wel rekening met bezwaar- en beroepsprocedures. Nadat de vergunning(en) onherroepelijk is/zijn, legt de gemeente de vergunde activiteiten vast in het planologisch kader (in het geval van een BOPA).

3.2 Privaatrechtelijk spoor

1. **Opstellen bestek**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer

   Is de overheid initiatiefnemer? Dan dient deze overheid een bestek op te stellen waaraan een te selecteren ontwikkelaar dient te voldoen.

2. **Vraag een aansluiting aan bij de netbeheerder**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Blijkt een reguliere aansluiting op het elektriciteitsnet mogelijk? Dan moet de ontwikkelaar een aansluiting aanvragen bij de netbeheerder. Hieraan zijn kosten verbonden. Raadpleeg voor meer informatie **de website van de netbeheerder.**

3. **Doorloop de aanbestedingsprocedure (indien van toepassing)**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer; 3. Ontwikkelaar

   De aanbestedingsprocedure wordt afgerond en de geselecteerde partij wordt gecontracteerd. Alle relevante overeenkomsten worden gesloten, waaronder contracten met de grondeigenaar en afnemers van elektriciteit.

4. **Sluiten overeenkomst met grondeigenaar (indien van toepassing: concessie)**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Onderdeel van de ontwerpfase is ook het vastleggen van afspraken met de grondeigenaar. Dit gebeurt idealiter na het doorlopen van de aanbestedingsprocedure. Afhankelijk van de ontwikkelstrategie kan er sprake zijn van een concessieovereenkomst met de grondeigenaar.

5. **Organiseer de benodigde verzekeringen na consultatie jurist**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De gemeente eist dat te realiseren voorzieningen (zeker in de openbare ruimte) volgens de daarvoor geldende regels zijn verzekerd. Hierop toetst de gemeente bij de

vergunningaanvraag. Welke verzekeringen nodig zijn hangt af van de exacte omvang en inrichting van het project. Consulteer hiervoor een (verzekerings)jurist.

6. **Organiseer lokaal eigendom volgens plan**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Voorafgaand aan het verlenen van de vergunningen wil de gemeente weten hoe het lokaal eigendom wordt ingevuld. Daarom is het belangrijk om in deze fase het eerder opgestelde plan voor lokaal eigendom uit te voeren en de inbreng van de deelnemende lokale partijen te innen.
   In deze fase moeten eventuele afspraken met energiecoöperaties en/of energiegemeenschap worden gesloten over levering van stroom en/of financiële deelname.

7. **Sluit contracten met beoogde afnemer(s) van elektriciteit**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Er moeten contracten worden afgesloten met de beoogde afnemers van de elektriciteit, zodat er zekerheid wordt geboden aan alle relevante stakeholders over de levering en inkomsten.

8. **Leg eigendomsrechten en fiscale afspraken vast**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar (en evt. 2. Overheid als initiatiefnemer, afhankelijk van ontwikkelstrategie en grondeigenaar)

   Voor de start van de werkzaamheden moeten de gemaakte afspraken over eventuele wisseling van eigendom van gronden en fiscaliteit bij de notaris worden vastgelegd.

9. **Opstellen beheer- en exploitatieovereenkomst**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar (en evt. 2. Overheid als initiatiefnemer, afhankelijk van ontwikkelstrategie en grondeigenaar)

   Er moet een beheer- en exploitatieovereenkomst worden opgesteld waarin afspraken worden vastgelegd over onderhoud, prestaties en verantwoordelijkheden tijdens de exploitatiefase.

3.3 Financieel spoor

1. **Organiseren eigen vermogen (o.a. lokaal eigendom) en vreemd vermogen (o.a. subsidies)**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De financiering wordt definitief georganiseerd. Dit omvat zowel eigen vermogen (waaronder ook lokaal eigendom) als vreemd vermogen (waaronder subsidies). Banken en investeerders stellen hierbij eisen aan de zekerheid van inkomsten en contracten.

2. **Definitief maken business case**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Nadat het benodigde eigen en vreemd vermogen optellen tot een positieve business case, wordt de business case definitief gemaakt.

3. **Vastleggen van financiële afspraken in contracten**
Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De ontwikkelaar zorgt ervoor dat bij een definitieve positieve business case de financiële afspraken worden vastgelegd in contracten:

- Met afnemer(s) (bijvoorbeeld zelflevering, batterijen, achter de meter, etc.)
- Met derde partijen
- Met de grondeigenaar
- Met energiecoöperatie(s) of energiegemeenschap(pen)

Resultaat aan het einde van de ontwerpfase
Aan het einde van deze fase is helder of het project **vergunbaar** is. In dat geval is het volgende bereikt op de hoofdsporen:

- Publiekrechtelijk spoor: Vergunning(en) is/zijn verleend
- Privaatrechtelijk spoor: Contractering (met afnemer(s)) en aanbesteding (indien van toepassing) zijn afgerond
- Financieel spoor: Financiering (met vreemd en eigen vermogen) is rond

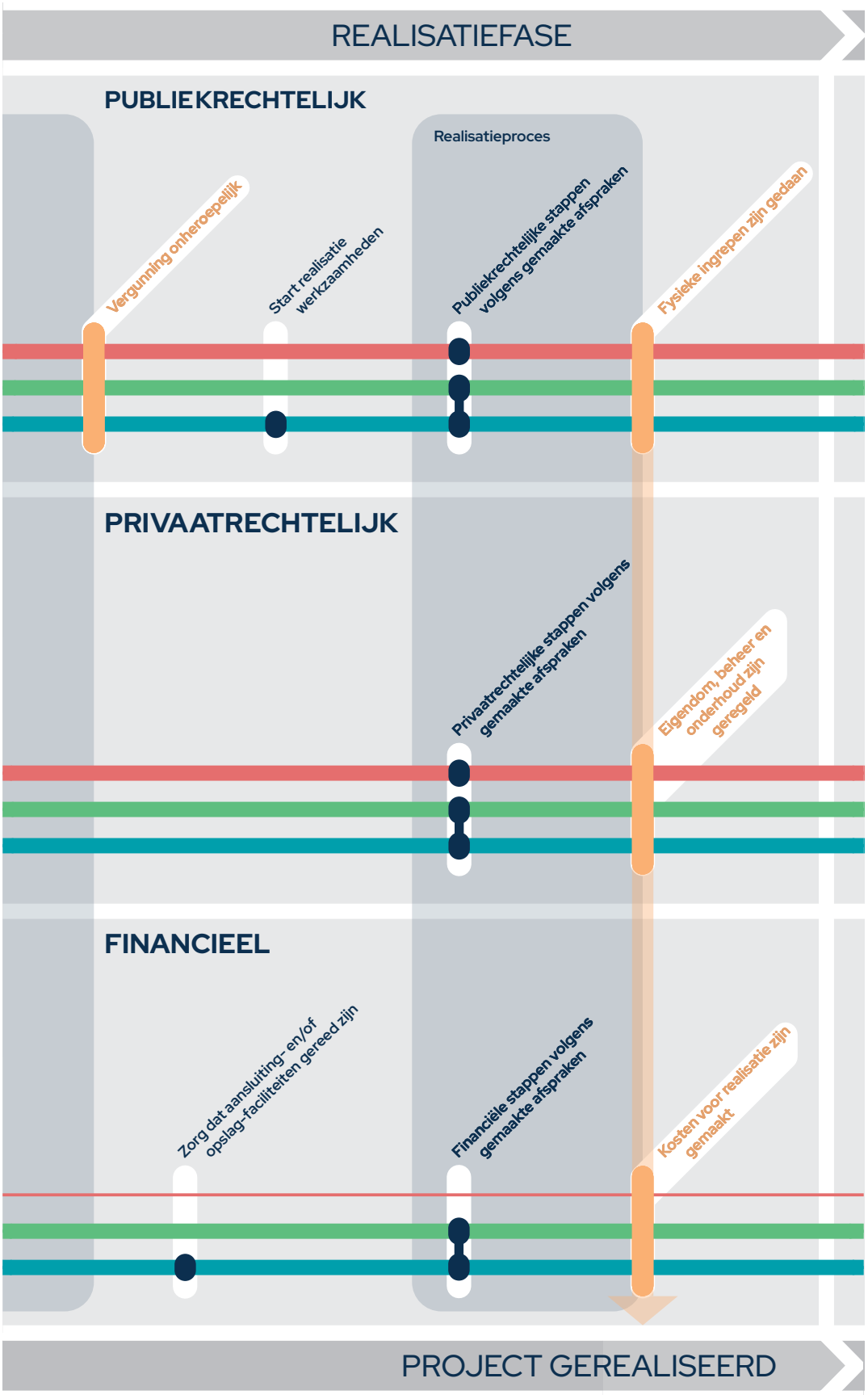
4 Realisatiefase

Tijdens de realisatiefase worden de solar carports gebouwd en aangesloten op het elektriciteitsnet of de afnemer(s). Gemeenten borgen de verleende vergunningen in het planologisch kader, terwijl ontwikkelende partijen zorgdragen voor uitvoering, eigendomsrechten en beheer- en exploitatieafspraken.

ENERGIE REGIO NOORD HOLLAND

Haskoning
Enhancing Society Together

4.1 Publiekrechtelijk spoor

1. **Start realisatiewerkzaamheden**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Nadat de vergunningen onherroepelijk zijn en alle contracten en overeenkomsten zijn ondertekend, kan gestart worden met de bouw van de solar carports.

2. **Uitvoering van de gemaakte afspraken**
   Stap voor: 1. Overheid als bevoegd gezag, 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   De werkzaamheden worden uitgevoerd conform de verleende vergunningen en onder toezicht van het bevoegd gezag. Eventuele afwijkingen worden tijdig gesignaleerd en gecorrigeerd.

4.2 Privaatrechtelijk spoor

1. **Uitvoering van de gemaakte afspraken**
   Stap voor: 1. Overheid als bevoegd gezag, 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   De gemaakte contractuele afspraken worden geïmplementeerd. Alle betrokken partijen voeren hun rol uit zoals vastgelegd, en er wordt toegezien op naleving van de afspraken

4.3 Financieel spoor

1. **Zorg dat aansluiting- en/of opslag-faciliteiten gereed zijn voor de oplevering**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De fysieke aansluiting op het elektriciteitsnet of alternatieve oplossingen zoals opslag worden gerealiseerd. Na afronding van de bouw wordt het systeem getest en gereedgemaakt voor de oplevering.

2. **Financiële stappen volgens de gemaakte afspraken**
   Stap voor: 2. Overheid als initiatiefnemer, 3. Ontwikkelaar

   De in de fasen 1-3 gemaakte afspraken en uitgangspunten worden in deze fase uitgevoerd en geïmplementeerd. Alle betrokken partijen voeren hun rol uit zoals vastgelegd en er wordt toegezien op naleving van de afspraken.

Resultaat aan het einde van de realisatiefase
Aan het einde van deze fase is het project **gerealiseerd**. In dat geval is het volgende bereikt op de hoofdsporen:

- Publiekrechtelijk spoor: De realisatiewerkzaamheden zijn voltooid, de constructie en alle toebehoren zijn klaar voor gebruik
- Privaatrechtelijk spoor: Eigendom, beheer en onderhoud zijn geregeld
- Financieel spoor: Alle kosten voor realisatie zijn gemaakt, stroom kan verkocht worden

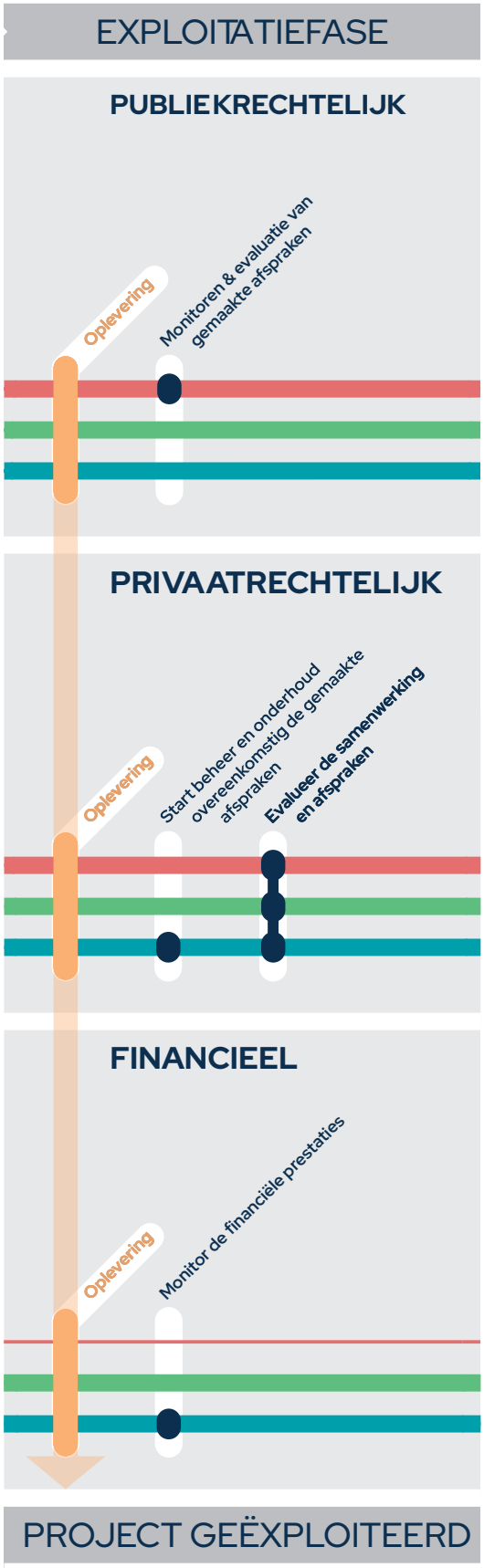
5 Exploitatiefase

Na oplevering kan de opgewekte elektriciteit worden verkocht aan de afnemer(s). In de exploitatiefase monitoren de partijen naleving van gemaakte afspraken, de technische prestaties en de financiële resultaten. In deze fase worden afspraken gemaakt over hoe om te gaan met de solar carport als die aan het eind van zijn levensduur is.

ENERGIE REGIO NOORD HOLLAND

Haskoning
Enhancing Society Together

5.1 Publiekrechtelijk spoor

1. **Monitor dat de gemaakte afspraken worden nageleefd**
   Stap voor: 1. Overheid als bevoegd gezag

   Na oplevering ziet de gemeente toe op de naleving van de vergunningen en gemaakte afspraken. Wanneer afspraken niet worden nageleefd, treedt de gemeente handhavend op.

5.2 Privaatrechtelijk spoor

1. **Start beheer en onderhoud overeenkomstig de gemaakte afspraken**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   Het beheer en onderhoud van de solar carports starten conform de gemaakte afspraken.

2. **Evalueer de samenwerking en gemaakte afspraken**
   Stap voor: 1. Overheid als bevoegd gezag,
   2. Overheid als initiatiefnemer,
   3. Ontwikkelaar

   Gedurende de exploitatiefase wordt de samenwerking tussen de partijen periodiek geëvalueerd. Waar nodig kan zo worden bijgestuurd.

5.3 Financieel spoor

1. **Monitor de financiële prestaties**
   Stap voor: 3. Ontwikkelaar

   De financiële prestaties van de solar carport worden continu gemonitord. De opbrengsten uit de verkoop van elektriciteit en de gemaakte kosten worden gevolgd om te beoordelen of de solar carports presteren volgens de business case. Op basis hiervan wordt wanneer dat nodig is bijgestuurd.

Resultaat aan het einde van de exploitatiefase
Gedurende deze fase wordt de solar carport **geëxploiteerd**. Er zijn afspraken gemaakt over wat er moet gebeuren wanneer de vergunning voor de solar carport(s) is verlopen. Of wanneer de solar carport(s) aan het einde van hun levensduur zijn.

ENERGIE
REGIO
NOORD
HOLLAND

Haskoning
Enhancing Society Together